

EINDRAPPORTAGE
EVALUATIE PARTICIPATIERAAD

Huidig functioneren en ontwikkeling voor toekomst

Bureau HHM, 17 oktober 2016

drs. Louise Pansier-Mast

LP/16/2089/epdal

OPDRACHT

Participatieraad Dalfsen

- Gemeente Dalfsen heeft bureau HHM opdracht gegeven voor een evaluatie van de Participatieraad (hierna afgekort als: Pr).
- Beoogde resultaat: in oktober 2016 een afgeronde evaluatie waaruit blijkt of de Pr beantwoordt aan de vooraf gestelde doelen, met gedragen verbetermogelijkheden/aanbevelingen voor de ontwikkeling van de Pr.
- Onderwerpen van de evaluatie (op basis van verordening en input van gemeenteraadsleden):
 - Doelen, werkwijze (proactief of reactief), samenstelling en omvang, zichtbaarheid en ondersteuning van de Pr.
 - Kwaliteit, totstandkoming en effect van de adviezen.
 - Afstemming met ambtelijk apparaat, communicatie over Pr, relatie tot ombudscommissie.
- In deze rapportage schetsen we de aanpak en geven we per onderwerp de mening weer van de Pr zelf en van gemeente en/of stakeholders. De rapportage sluit af met een conclusie en adviezen voor doorontwikkeling.

AANPAK

1. Voorbereiding:

- Lezen van relevante stukken, waaronder de beleidsnota Beleidsnota 'Meedoen en verbinden' van de gemeente, de jaarevaluatie 2015 van de Pr en verschillende adviezen van de Pr.
- Opstellen van gespreksleidraden voor de verschillende betrokkenen.

2. Interviews met betrokkenen:

- Interviews met voorzitter en acht leden van Pr (zowel oude als nieuwe leden, uit alle werkgroepen). Daarnaast: online vragenlijst voor alle leden van Pr (door negen personen ingevuld).
- Interviews met twee ondersteuners van Zorgbelang (onderdeel van BelangenOrganisatiesOverijssel) en een toehoorder.
- Interviews met vier beleidsambtenaren, manager eenheid Maatschappelijke ondersteuning en twee wethouders (hierna: gemeente).
- Groepsinterview met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (vier aanwezig: SWOL, Lemelerveld werkt, Hulstkampen en RIBW) (hierna: stakeholders).

3. Bespreking:

- Op 3 oktober is de conceptrapportage besproken met de voltallige Pr. Op basis daarvan zijn de uitkomsten aangescherpt.
- Op 13 oktober is de eindrapportage besproken met opdrachtgever binnen gemeente Dalfsen.

DOELEN/TAKEN PARTICIPATIERAAD

Participatieraad Dalfsen

PARTICIPATIERAAD

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

Enkele uitspraken over doelen/taken Pr:

- Over het sociale domein meepraten vanuit het perspectief van burgers, zodat burgers invloed kunnen hebben op het beleid.
- Informatie verzamelen bij burgers om gevraagd en ongevraagd advies te kunnen geven.
- Wat bij de burgers leeft, vertalen in een advies voor beleid.
- Burgerparticipatie: de burger betrekken en laten meedenken bij beleid en besluitvorming.
- Spreekbuis voor de burger en luis in de pels naar de gemeente, om ongewenste effecten van beleid te benoemen.
- De verbindingen organiseren en benutten tussen plaatselijke bevolking en gemeente.
- Geen belangenbehartiger zijn, maar signalen oppikken en die doorgeven.

Reflectie:

- De verschillende elementen van de taken/doelen uit de verordening komen (in iets andere bewoordingen) terug in de uitspraken. Over het algemeen vindt men dat de Pr aan de doelen beantwoordt (meedenken met en beoordelen van beleid, advies geven, signaleren). In de verordening staan veel verschillende elementen; het zou goed zijn als de gemeente hier kritisch naar kijkt en de taken helder beschrijft en/of prioriteert.
- De proactieve rol (vooruitdenken, zelf onderwerpen aandragen, aansporen) mag nog meer groeien (zie verder hoofdstuk 'Proactief of reactief').
- De Pr ziet burgers als primaire focus. Dit komt overeen met de insteek van de gemeente. Burgers kunnen ook cliënten zijn/kwetsbaar zijn. De Pr wil eraan bijdragen dat burgers geen cliënten worden.

Enkele uitspraken over doelen/taken Pr :

- Toetsen van plannen van gemeente en aan de voorkant meedenken bij visie- en beleidsvorming.
- Gevraagd en ongevraagd advies geven.
- Schakel zijn tussen gemeente en inwoners.
- Advies geven aan gemeente waarbij ze de oren en ogen van de inwoners zijn.
- Geen spreekbuis zijn maar wel in de gaten houden wat er leeft.
- Ophalen wat er leeft in de kernen en dat via advies terugkoppelen aan gemeente.

PROACTIEF OF REACTIEF

Participatieraad Dalfsen

PARTICIPATIERAAD

- De Pr wil vanaf de start van beleidsvorming meedenken en input leveren vanuit burgerperspectief (dus proactief).
- Bij een aantal onderwerpen is dit al gebeurd (bijvoorbeeld mantelzorg-ondersteuning en vrijwilligers).
- Nadeel van vroegtijdig meedenken in de beleidsvorming is dat het veel tijd kost (meer dan via een advies reageren op een beleidsstuk). En de tijdbesteding is al veel hoger dan in de vacature staat.
- Daarom: kritisch zijn waar energie in wordt gestoken, prioriteren en keuzes maken. Dit vraagt goede afstemming met de gemeente over welke zaken wel en welke niet aan de Pr worden voorgelegd en in welk stadium. En flexibiliteit om in te kunnen spelen op actualiteit.

Reflectie:

- Keuzes maken en focus aanbrengen kwam vaak naar voren als advies aan de Pr. De gemeente geeft de Pr de ruimte om andere onderwerpen te prioriteren dan de gemeente, als deze naar voren komen in contacten met burgers/netwerken (de 'agenda' van de samenleving). Dit vraagt dus van de Pr om contacten te onderhouden en signalen te vertalen naar onderwerpen voor beleid.
- De Pr kan onderwerpen vastleggen in een jaarplan waarbij ook ruimte is om in te kunnen spelen op de actualiteit. Daarbij per onderwerp in overleg met de gemeenteambtenaren vaststellen wat de rol is: aan de voorkant meedenken of achteraf toetsen.

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

- Betrokkenen herkennen dat de Pr proactief wil zijn en aan de voorkant wil meedenken. Dit mag meer zichtbaar worden in de praktijk.
- Focus ligt nog te veel op wat niet goed gaat, het zou mooi zijn als de Pr kansen signaleert of met nieuwe ideeën komt.
- Het is belangrijk de verwachtingen over en weer duidelijk te maken. Ook is bewustzijn nodig bij de Pr wat het effect van hun handelen is op het verloop van het proces binnen de gemeente (inmenging door Pr kan proces onnodig verstoren of vertragen).

SAMENSTELLING PARTICIPATIERAAD

Participatieraad Dalfsen

PARTICIPATIERAAD

- Pr bestaat uit goede mix van allerlei geledingen van de samenleving. Omvang is prettig, door de grote groep is afwezigheid van een lid in een werkgroep goed op te vangen.
- Jeugdigen zijn te weinig gerepresenteerd; dit is de Pr zich bewust maar dit is moeilijk te realiseren.
- Pr bestaat voor een deel uit mensen die beroepsmatig betrokken zijn bij het sociaal domein en daardoor veel kennis hebben.
- Ervaringsdeskundigheid is weinig aanwezig in de Pr, ook in de contacten met de achterban. De leden van de Pr zijn van mening dat leden niet perse cliënt of ervaringsdeskundige hoeven te zijn. Wel belangrijk om binding te hebben met verschillende doelgroepen en goed zicht hebben op wat voor hen van belang is. Het is een zoektocht voor de Pr om hier meer invulling aan te geven, bijvoorbeeld via klankbordgroepen.
- De voorzitter is volgens de leden zeer bekwaam in het leiden van de vergadering en leggen van verbindingen tussen onderwerpen.

Reflectie:

- De Pr kent een goede mix van mensen uit de verschillende kernen, van verschillende leeftijden en met kennis van verschillende doelgroepen.
- Diverse leden zijn als professionals werkzaam in het sociaal domein. Dit is qua kennis handig, maar het is de vraag of het cliëntperspectief hiermee voldoende tot zijn recht komt.
- Meer inbreng van ervaringsdeskundigen is gewenst. Idealiter heeft een aantal mensen zitting in de Pr die zelf ervaringsdeskundig zijn en 'over hun eigen ervaring heen kunnen kijken'. Kwaliteit en competenties van de persoon als lid van de Pr moeten altijd doorslaggevend zijn.

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

- Er is vertrouwen in de samenstelling van de Pr en in de leiding door de voorzitter.
- Benoeming van leden vindt op dit moment plaats door college op voordracht van de Pr; de vraag is of het college hier iets van moet vinden. Voorstel is om vanaf 2017 de Pr alleen de voorzitter te laten benoemen door het college. Via een competentieprofiel kan de kwaliteit van leden worden gewaarborgd.
- Sommige leden stellen zich nog teveel op als belangenbehartiger van bepaalde doelgroepen. Ze kunnen belangengroepen wel als bron gebruiken voor signalen om die te vertalen naar adviezen voor beleid.
- De deskundigheid van professionals wordt gewaardeerd, zolang ze in gesprek met de gemeente de juiste pet op hebben (die van burger en niet van professional). Dit gaat over het algemeen goed.
- Het is van belang dat Pr zich goed laat voeden door cliëntgroepen/platforms, dit lijkt nog niet voor alle doelgroepen op orde (zie verder hoofdstuk 'Zichtbaarheid').

ZICHTBAARHEID

PARTICIPATIERAAD

- Pr is zich ervan bewust dat veel mensen niet weten wat de Participatieraad is en doet.
- Pr heeft zich in 2015 via diverse werkbezoeken geïntroduceerd aan relevante organisaties en werkgroepen; het is nu zaak om hier vervolg aan te geven. De manier waarop is nog niet helemaal duidelijk (bijvoorbeeld klankbordgroepen).
- Pr heeft inspraakavonden voor burgers georganiseerd over specifieke thema's; dat wil de Pr blijven doen.
- Omdat de raad door de gemeente is ingesteld en meedenkt met beleid, wordt het gauw gezien als een verlengstuk van de gemeente. De communicatie hierover kan beter/vaker, zowel vanuit Pr als vanuit gemeente.

Reflectie:

- Dat de bekendheid laag is, is niet persé zorgelijk. Op het moment dat burgers een signaal willen delen, moeten ze de Pr wel weten te vinden, eventueel via organisaties/professionals. Daarom blijven communiceren over de Pr, in algemeen en rond thema's.
- De Pr moet niet afwachten totdat mensen iets melden, maar actief zijn oor te luisteren leggen op allerlei plekken in de Dalfense samenleving. De verbinding met de burger kan meer worden gezocht (denk ook aan kerken, verenigingen, lokale netwerken).
- Over wijziging van de naam Participatieraad zijn de meningen binnen de Pr verdeeld, omdat een voor burgers begrijpelijk alternatief niet voorhanden is en de naam net een beetje ingeburgerd is. Op dit moment ligt een wijziging daarom niet voor de hand, wel meer communiceren over wat de Pr doet.

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

- De bekendheid onder burgers is beperkt. Informatie landt vooral bij beroepskrachten en niet bij burgers/cliënten.
- Advies van stakeholders is om cliënten actief op te zoeken en zo nodig individueel bevragen (in een groep laten mensen niet snel van zich horen). Maar: geen klachtencommissie of belangengroep zijn.
- Ambtenaren hebben de indruk dat de structuur richting de achterban nog niet goed op orde is, vooral richting jongeren. Ze kunnen daarbij meer gebruik maken van middelen die bij jongeren aansluiten (bijvoorbeeld sociale media).
- Verschillende keren is genoemd dat de naam 'Participatieraad' verwarrend is voor een orgaan dat zowel de Participatiewet als Wmo en Jeugdwet bestrijkt (en in feite nog breder: het sociaal domein).

WERKGROEPEN EN ADVISERING

Participatieraad Dalfsen

PARTICIPATIERAAD

- Alle leden van de Pr zijn lid van een werkgroep: Wmo, Participatie of Jeugd. Dit werkt goed: het beperkt de hoeveelheid informatie die ze tot zich moeten nemen waardoor ze op 'hun' terrein goed op de hoogte kunnen blijven.
- De werkgroepen bereiden adviezen voor; overige leden kunnen per mail en in de brede vergadering commentaar/aanvulling geven.
- Het is de bedoeling dat ieder lid betrokken is bij een tweede werkgroep, om verbindingen te kunnen leggen. Dit gebeurt echter niet consequent. Rond een thema wordt soms een nieuw (tijdelijk) werkgroepje geformeerd met mensen uit verschillende werkgroepen.
- De leden vinden dat de voorzitter de raakvlakken goed in de gaten houdt en zorgt dat met een brede blik wordt gekeken. De voorzitter zelf erkent het risico op verkokering, maar denkt dat dit de optimale vorm is voor de Pr, met het oog op de belasting van de leden.
- Een deel van de Pr ziet een andere werkwijze (bijv. een indeling in thema's i.p.v. wetten) niet zitten. Men vindt dat de huidige werkgroepen vraagstukken voldoende integraal benaderen en efficiënt zijn, en dat de aansluiting met de gemeente goed gemaakt kan worden.
- Aandachtspunten voor gemeente: volgens de Pr werkt de gemeente ook nog veel in 'kolommen'. Daarnaast wil Pr graag tijdig geïnformeerd worden en adviesvragen ontvangen.

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

- Betrokkenen begrijpen de keuze voor werkgroepen, maar vinden de huidige indeling niet handig: sociaal domein is breder dan 3D en in de advisering wil de gemeente graag een overstijgende blik.
- In de adviezen verwachten de ambtenaren een betere vertaling van signalen naar concrete input voor beleid. Een advies moet duidelijk maken waar het knelpunt zit in beleid of uitvoering in plaats van een uitgebreide beschrijving van casussen.
- Ambtenaren merken dat ze de Pr soms te laat betrekken. Willen graag met Pr samen kijken bij welke onderwerpen ze op welk moment hun inbreng kunnen geven.

Reflectie:

- Werkgroepen o.b.v. wetten is een manier om op de hoogte te kunnen blijven van alle ins en outs binnen een redelijke tijdsinvestering. Nadeel is dat hierdoor soms vanuit de verschillende kokers gedacht in plaats van integraal.
- Het idee om met aandachtsgebieden te gaan werken, wordt slechts door een deel van de leden omarmt. Bij nieuwe thema's (zoals statushouders) kan men ervaren hoe dit werkt en toegroeien naar een themagerichte insteek.
- Gemeente en Participatieraad kunnen elkaar hierin versterken: integraal beleid vraagt om integraal advies van Pr en andersom leidt integraal advies eerder tot integraal beleid/uitvoering van gemeente.

AFSTEMMING MET AMBTELIJK APPARAAT

Participatieraad Dalfsen

PARTICIPATIERAAD

- Pr vindt de beleidsambtenaren heel toegankelijk.
- Voor de leden is niet altijd helder wat de wederzijdse verwachtingen tussen Pr en gemeente zijn (bijvoorbeeld op welk moment in een beleidstraject de Pr wordt betrokken).
- Er vindt regelmatig afstemming plaats tussen werkgroepen en beleidsambtenaren. Dit is meestal ad hoc (als zich een onderwerp of vraag aandient). Twee tot drie keer per jaar per werkgroep acht men wenselijk.
- Een beleidsambtenaar heeft recent de beleidsagenda van de gemeenteraad toegelicht. Daar kan de Pr de activiteiten op afstemmen.
- Aanwezigheid van wethouder in vergadering werd gewaardeerd.

Reflectie:

- De grote inzet van de Pr-leden en voorzitter wordt sterk gewaardeerd door de gemeente.
- De afstemming tussen Participatieraad en gemeente wordt door beide partijen als positief ervaren. Het is belangrijk om de verwachtingen goed af te stemmen. Van beide partijen mag hierbij een proactieve houding worden verwacht: elkaar tijdig opzoeken, informeren, afspraken maken.

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

- Beleidsambtenaren en Pr weten elkaar goed te vinden. Er is regelmatig rechtstreeks contact en overleg over hoe burgers betrokken kunnen worden.
- Het is niet voor alle ambtenaren duidelijk wie ze waarvoor kunnen benaderen binnen de Pr.
- Andersom lijkt dit ook het geval: soms stelt de Pr vragen aan meerdere ambtenaren waardoor dingen dubbel gebeuren.
- Wethouders hebben een paar keer per jaar contact met Pr (vooral via voorzitter, soms in vergadering).

COMMUNICATIE NAAR BURGERS

Participatieraad Dalfsen

PARTICIPATIERAAD

- De rol van de Pr is om erop toe te zien dat de gemeente zelf de goede invulling geeft aan de communicatie met burgers.
- Pr wil graag dat de gemeente beter communiceert naar burgers over ontwikkelingen in beleid en daarbij terugkoppelt wat de gemeente heeft gedaan met de input van de Pr.
- Ook voor zichzelf ziet de Pr verbeterpunten op het gebied van communicatie over de activiteiten en adviezen. Dit gebeurt nu ad hoc en kan structureler, met aandacht voor de manier van communiceren (welk medium sluit aan bij doelgroep).
- De Pr vindt het belangrijk dat de gemeente communiceert waar mensen zich kunnen melden met een vraag, een klacht of een signaal.

Reflectie:

- Informeren van burgers over beleid is de verantwoordelijkheid van de gemeente, het organiseren van inspraak over beleid een taak van de Pr.
- Daarnaast is communicatie over de Pr belangrijk voor de bekendheid en profilering van de Participatieraad als orgaan voor inspraak in beleid in plaats van als klachtencommissie. In communicatie door gemeente over Pr moet duidelijk zijn dat Pr onafhankelijk is: een verlengstuk van de burgers richting de gemeente in plaats van andersom.
- De Pr kan zelf de communicatie over de eigen activiteiten en resultaten beter vormgeven.

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

- Binnen de gemeente wordt communicatie met burgers ook als aandachtspunt gezien.
- Er zijn verschillende plekken waar mensen zich kunnen melden, die ieder een eigen taak hebben terwijl dat voor burgers niet altijd helder is (denk naast de Pr aan ombudscommissie, gehandicaptenraad).

VERHOUDING TOT OMBUDSCOMMISSIE

Participatieraad Dalfsen

PARTICIPATIERAAD

- Pr ziet duidelijk onderscheid tussen de eigen rol en die van de ombudscommissie. Pr gaat niet in op individuele casussen, maar kijkt bij ieder signaal of er een manco in beleid onder zit. De persoon die de situatie meldt, wordt zo nodig naar de juiste plek verwezen.
- De Pr wil geen vermenging van deze functies, maar ziet wel het belang van uitwisseling van signalen.
- Voorzitters wisselen informatie uit over casuïstiek (anoniem) zodat de Pr ook de signalen uit de ombudscommissie beleidsmatig kan toetsen.

Reflectie:

- Zolang de ombudscommissie bestaat, is het van belang dat de taken van ombudscommissie en Participatieraad van elkaar gescheiden blijven.
- Wel (blijven) zorgen voor onderlinge communicatie: ‘warme overdracht’ van mensen met een individuele klacht van Pr naar ombudscommissie; ombudscommissie kan signalen uit individuele casuïstiek doorgeven aan de Pr.

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

- Binnen de gemeente zijn verschillende ideeën over de verhouding tussen ombudscommissie en Participatieraad: onder één paraplu brengen of strikt gescheiden houden.
- Het is van belang dat voor burgers duidelijk is waar ze terecht kunnen; medewerkers van verschillende loketten moeten hiervan op de hoogte zijn.

ONDERSTEUNING DOOR ZORGBELANG

Participatieraad Dalfsen

PARTICIPATIERAAD

- Secretariële ondersteuning wordt zeer gewaardeerd door Pr. Aandachtspunten zijn het beheer van de Dropbox (ordening) en het mailverkeer (bijvoorbeeld informatie screenen op relevantie).
- Inhoudelijke ondersteuning was het eerste jaar erg belangrijk, om te leren hoe de ambtelijke en bestuurlijke processen binnen de gemeente werken en welke inhoudelijke thema's spelen in het sociaal domein. Ook hielp de ondersteuner de leden van de Pr om te denken vanuit cliëntperspectief.
- Toegevoegde waarde van de inhoudelijke ondersteuning is nu minder en kan meer op consultbasis worden geboden (op actuele thema's inzoomen en wetten verhelderen).

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

- Goed dat de ondersteuning onafhankelijk van de gemeente is.
- Belangrijk dat secretariael ondersteuner stukken tijdig doorstuurt naar leden en naar beleidsambtenaren.
- Inhoudelijke ondersteuning is bedoeld om Pr te faciliteren met informatie, bijvoorbeeld over landelijke thema's of trends.

Reflectie:

- Secretariële ondersteuning neemt de Pr veel werk uit handen. Dit wil men niet missen. Er kunnen wel andere afspraken worden gemaakt over de informatievoorziening.
- Inhoudelijke ondersteuning kan (zoals Pr zelf zegt) anders vormgegeven worden.

BIJDRAGE PARTICIPATIERAAD

Participatieraad Dalfsen

PARTICIPATIERAAD

- Pr wil bijdragen aan omslag in denken/cultuur: bij bevragen van burgers en in advisering niet focussen op wat er misgaat, maar op wat de wensen en mogelijkheden van mensen zijn en hoe zij zelf meer aan zet kunnen komen.
- Relevante thema's komende jaren:
 - Statushouders: Pr wil graag meedenken hoe deze mensen een plek in de maatschappij kunnen krijgen en dit samen met de statushouders zelf doen.
 - Ouderenzorg: steeds meer ouderen doen een beroep op ondersteuning in de thuissituatie, voor henzelf of ter ontlasting van hun mantelzorgers.
 - Jeugd: transformatie is omvangrijk en complex proces, maken gemeenten hierin wel de juiste keuzes, hebben organisaties niet teveel hun eigenbelang voor ogen (overeind blijven) in plaats van de kwaliteit voor de klant?
 - Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, hier wordt nog te weinig voor gedaan.

GEMEENTE EN STAKEHOLDERS

- Pr lijkt nog erg zoekend naar de juiste rol. Ze zouden meer klankbord van de gemeente kunnen zijn als ze wat verder vooruitkijken (thema's voor de komende jaren identificeren).
- Daarbij breder kijken dan zorg/ondersteuning, bijvoorbeeld naar thema's als communicatieplan, veiligheid en leefbaarheid, sociale aspecten rond infrastructuur en omgevingsvisie.
- Statushouders zijn meerdere keren genoemd als onderwerp waar gemeente samen met Pr in wil optrekken.
- Sociale partners benadrukken het actief opzoeken van cliënten en contact onderhouden met organisaties die cliënten ondersteunen.

Reflectie:

- Gemeente ziet positieve ontwikkeling in Pr en staat open voor meer proactieve input.
- Gemeente vraagt van Pr om in een breed scala aan beleidsonderwerpen op sociaal domein mee te denken; tegelijkertijd is het advies om meer focus aan te brengen. Belangrijk om thema's te kiezen op basis van wat burgers/cliënten belangrijk vinden en dit met gemeente af te stemmen.

CONCLUSIE

SAMENVATTENDE CONCLUSIE

- Leden en voorzitter werken met veel voldoening aan hun taak; de inhoud van het werk en de onderlinge sfeer worden als heel positief ervaren.
- Pr is relatief kort aan het werk; de eerste fase bestond vooral uit zichzelf bekend maken in de gemeenschap. Daar is met veel inzet aan gewerkt en dat wordt gewaardeerd.
- Pr is nog zoekende naar de eigen rol; spanningsveld tussen meedenken en toch onafhankelijk van gemeente worden gezien; hoe kan Pr burgers meer betrekken, en wat is daarin de taak van gemeente.
- Gemeente heeft enerzijds hoge verwachtingen van Pr wat betreft breedte en kwaliteit van input/advisering, maar geeft anderzijds ruimte om te prioriteren.
- Afstemming tussen Pr en gemeente verloopt goed, communicatie richting burgers kan beter (zowel door Pr als gemeente).
- Pr kan (o.b.v. een met gemeente afgestemd competentieprofiel) zelf nieuwe leden selecteren en aanstellen. Dit versterkt het idee dat de Pr een raad van de inwoners is en niet van de gemeente.
- Ontwikkeling van Pr is nodig op de volgende punten:
 - Inbreng aan voorkant van beleidsproces
 - ‘Voeding’ vanuit burgers organiseren
 - Focus aanbrengen o.b.v. ‘agenda’ samenleving
 - Inbreng ervaringsdeskundigen in Pr
 - Integrale advisering

ADVIES VOOR DOORONTWIKKELING

Voor gemeente:

- ❖ Organiseer een gezamenlijke reflectie met brede vertegenwoordiging uit gemeente en Pr om de doorontwikkeling van Pr te bespreken en wederzijdse verwachtingen helder te maken. Concrete onderwerpen zijn de verordening en het competentieprofiel voor leden van de Pr.

Voor Pr:

- ❖ Ontwikkel lijnen voor structureel contact met relevante doelgroepen, in bijzonder jeugd en hun ouders, mensen met GGZ-problematiek en ouderen. Maak hierbij gebruik van de bestaande georganiseerde verbanden zoals (lokale) werkgroepen en netwerken.
- ❖ Bepaal op welke onderwerpen de Pr zich komende tijd richt (focus) en leg dit vast in een jaarplan. Houd daarbij ruimte voor nieuwe thema's die in contact met burgers naar voren komen.
- ❖ Experimenteer komende tijd met andere werkwijze voor advisering (bijv. bij specifieke thema's) om los te komen van de wetten-indeling.

Voor Pr en gemeente gezamenlijk:

- ❖ Stem per onderwerp af op welke manier en in welke fase van het beleidsproces de Pr wordt betrokken.
- ❖ Maak afspraken wat en hoe wordt gecommuniceerd richting burgers over de Pr (profilering) en over beleid en de bijdrage van de Pr daarbij.